

ILOS studiekvalitetsrapport 2010

I rapporten for 2010 samkjøres det som tidligere var rapporter fra institutt og fra program. Rapporten er primært ment for instituttets/sentrets styre og ledelse som et viktig dokument i arbeidet med å forbedre studiekvaliteten, som et redskap for informasjonsoverføring mellom institutt og fakultet. Den skal gjøres tilgjengelig fra instituttets nettsider. Før oversendelse til fakultetet skal rapporten 1) enten være behandlet som vedtakssak i styret hvis styret har møte før eller rundt fristen eller 2) legges fram før fristen av instituttledelsen i et eller flere organ med studentrepresentasjon og etter fristen for styret til orientering med mulighet til diskusjon. Som underlagsrapporter fra f.eks. tilsynssensorer inngår de man mottok i 2010 eller på nyåret. De rapporter som ikke kommer med i 2010-rapporten, inngår i grunnlaget for neste års rapport.

0 Hvilken behandling får rapporten på instituttet?

Utkast til ILOS' studiekvalitetsrapport 2010 ble behandlet første gang i EURAMs programrådsmøte 28. februar. Deretter i instituttstyremøte 28. mars 2011.

1 SØKNING

1.1 Søkertallene*

	søknadsalternativ	20 10		20 09		20 08		20 07		20 06	
		Plasser	søkere	plasser	søkere	plasser	søkere	plasser	søkere	plasser	søkere
BA	Estetiske studier og allm. litteraturvit. (ESAL)	Est 65	Lit 45	Est 112	Lit 103						
	Europeiske og amerikanske studier : språk, litteratur, område (EURAM)	380	415								
	Estetiske studier			75	143	75	123	75	130	75	191
	Europeiske og amerikanske studier			125	214	125	208	125	224	125	254
	Litteraturstudier			90	199	110	165	110	171	100	165
	Språk			308	705	290	714	300	662	300	782
MA	Estetiske studier	30	51	30	35	30	47	25	39	25	49
	Europeiske og amerikanske studier	36	59	36	70	36	56	40	58	50	69
	Litteraturstudier	120	134	115	147	115	134	140	127	140	142
	Språk	115	162	115	128	115	137	90	112	90	109
Års- enhet	Allm. litteraturvit.	25	62	25	76	25	64	10	59	25	43
	Engelsk	25	256	25	267	25	237	25	237	25	50
	Fransk	25	94	25	88	25	95	25	76	25	50
	Spansk	25	133	25	158	25	175	25	215		
	Tysk	25	43	25	58	25	44	25	39	25	50

* Plasser er antallet studieplasser som tilbys; søkere er antallet 1. prioritertssøkere.

1.2 Kommentarer til søkertallene

EURAM

Program for europeiske og amerikanske studier: Språk, litteratur, område (EURAM) hadde sitt første opptak i 2010. Programmet erstatter de tilsvarende studieretningene som ligger ved ILOS fra de tre bachelorprogrammene Språk, Litteratur, Europeiske og amerikanske studier. (Studieretninger i fag som ikke ligger ved ILOS, erstattes av nye studietilbud ved ILN, IKOS og IFIKK.) Det blir følgelig ikke riktig å sammenligne søkertallene til EURAM med søkertallene tidligere år.

Ved en inkurie la 'Samordna Opptak' EURAM-programmet under feil kategori i Søkerhåndboken. Det ble korrigert på nettsidene, men det er grunn til å anta at det lave søkertallet, med 1,05 primærsøkere pr plass, dels skyldes denne feilplasseringen. En annen grunn kan være at programnavnet er for omfattende og ikke når frem til elever og rådgivere i videregående skole. Fra og med 2011 blir det opptak direkte til studieretninger, dermed blir det enkelte fagtilbudet langt synligere.

ESAL

Program for estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap (ESAL) hadde også sitt første opptak i 2010, etter at program for estetiske studier endret navn, og studieretningen for allmenn litteraturvitenskap ble flyttet fra litteraturprogrammet. Det er følgelig heller ikke relevant å sammenligne søkertall til ESAL med tidligere år.

Masterprogrammene

Program for estetiske studier hadde en økning i antall søkere, fra 35 til 51. Noe forklares ved at masterstudiet i teatervitenskap ble opprettet i 2010, etter nedleggelsen av KIS-programmet. Alle kvalifiserte søkere til programmet fikk opptak. Avslag skyldes at søkere mangler emner innen estetisk teori, eller ikke har sendt inn dokumentasjon på at de er kvalifisert for opptak.

For EAS- og Litteraturprogrammene er det mindre endringer fra 2009. Språkprogrammet hadde en økning i antall søkere fra 2009 til 2010. Økningen er størst på de større språkfagene som engelsk og spansk, og på oversettelsesstudier.

Årsenhetene

Det er lite endring i søkertallene i 2010. Som tidligere år, var det gode søkertall: stor søkning til engelsk (10 primærsøkere pr plass), som i 2009 til allmenn litteraturvitenskap og fransk, litt nedgang til tysk, og fortsatt nedgang i søkertallene til spansk sammenlignet med 2007.

Selv om ILOS presenterer sine årsenheter som "et alternativ for deg som ikke har til hensikt å ta et helt bachelorprogram, enten fordi du skal komplettere en uavsluttet utdanning eller skal ta videreutdanning for å få formelle kvalifikasjoner på et bestemt område", tyder mye på at årsenhetene tvert i mot rekrutterer flest *førsteårs* studenter som er usikre på hva og om de skal studere, og derfor velger en årsenhet som førsteprioritet (mens de tenker seg om?) - og at skolerådgivere ofte har anbefalt dem å gjøre nettopp det.

Alle programmer/nivåer

Det er generelt en stor utfordring for ILOS å gi et omfattende nok tilbud til alle som ønsker å studere *engelsk*. Enten det gjelder engelsk på masternivå, årsenheten i engelsk, fordypning på EURAM og ESAL-programmene (eller som støttegruppe på disse programmene), eller som 80- eller 60-gruppe på Lektorprogrammet, eller som 40-gruppe i ett av de mange andre studieprogrammer der engelsk inngår – eller som innreisende utenlandsk student som ønsker å studere engelsk under oppholdet ved UiO.

ILOS har foreløpig ikke ønsket å begrense studentenes mulighet til å ta en støttegruppe i engelsk, men antall vitenskapelig ansatte i faget i dag er ikke tilstrekkelig til å dekke behovet som p.t. avtegner seg.

2 UTVIKLING AV STUDIEENHETSPORTEFØLJEN

2.1 Emner

2.1.2 Utvikling av og endring i emneporteføljen

Fakultetet ønsker at studentene får et realistisk inntrykk av emnetilbudet. Emner som ikke er med i rulleringsplanen for PEE, og som man ikke vet når tilbys igjen, bør derfor nedlegges. Universitetet ønsker at det tilbys færre emner med få deltakere. Redegjør for instituttets strategiske utvikling av emneporteføljen og hvor man er i det arbeidet i forhold til 2009 og 2011 år.

Tabell 2

Fag (les: samme stedkode)	antall opprettet	antall nedlagt
Exfac03-EURA 14 34 00	1	1
LIT 14 34 10	5	6
ENG og NORAM 14 34 20	14	14
TYSK14 34 30	3	6
FRA14 34 40	8	29
SPA, POR, LATAM 14 34 50	6	10
ITA 14 34 60	0	0
RUS, BKS, TSJ, POL 14 34 70	6	21
TOTALT	43, derav 18 masteremner	87, derav 23 masteremner

Arbeidet med å begrense emneporteføljen til faste emner og flere såkalte *robuste emner* fortsatte i 2010. Fransk gikk over fra et system med serieemner til robuste emner i litteratur, derav det høye antall nedleggelse (29) og nye emner (8). De fleste øvrige opprettelser og nedleggelse har sammenheng med overgang til de nye bachelorprogrammene EURAM og ESAL og nye emnegrupper som ble opprettet for disse.

2.1.3 Karakterbruk

Hele karakterskalaen A-E skal brukes på alle nivåer med C som karakteren som gis en normalt begavet student som per 10 studiepoeng arbeider 13t20m i uka med studiene. Særlig på master brukes fortsatt overveiende karakterene A-B-C.

Tabell 3-4 viser karakterfordeling på ILOS-fag i 2010. Tallene er hentet fra HF's *Karakterfordeling for Det humanistiske fakultet* for hhv vår og høst 2010. Grunnlaget for tallene er FS, der "antall stryk" omfatter både de som strøk på eksamen og de som trakk seg under eksamen. Kun eksamener evaluert med bokstavkarakter er tatt med i oversikten. Kolonnen "antall oppmeldte" viser til antall *emneoppmeldinger* innen det enkelte fag, ikke til antall personer som har meldt seg til eksamen (en fulltidsstudent vil normalt melde seg til tre emner à 10 studiepoeng i ett semester).

Tabell 3: Karakterfordeling ILOS-fag vår 2010

VÅR 2010	EMNER	Antall Opp- meldte	Antall møtte	Antall stryk	Antall bestått						
						A	B	C	D	E	F
Lavere grad TALL	Allm.litt.vit	247	216	3	213	15	76	85	34	3	3
	BKS	24	22	0	22	1	10	8	2	1	0
	Estetikk	71	65	6	59	9	17	15	15	3	6
	Engelsk	799	723	62	661	67	173	222	154	45	56
	Fransk	336	310	11	299	50	92	86	50	21	11
	Germansk	7	6	0	6	3	2	1	0	0	0
	Italiensk	110	93	1	92	21	35	26	6	4	1
	LATAM	31	29	0	29	3	11	13	2	0	0
	Nederlandsk	27	25	0	25	4	11	6	2	2	0
	NORAM	149	140	2	138	30	45	46	11	6	2
	Polsk	24	24	1	23	10	4	6	3	0	1
	Portugisisk	60	55	0	55	3	30	15	7	0	0
	Russisk	204	177	9	168	38	47	47	24	12	8
	SEU/BAL	32	29	1	28	5	6	11	4	2	1
	Spansk	243	201	13	188	34	57	62	25	10	13
Tysk m/område	175	140	8	132	29	34	36	27	6	8	
Lavere grad prosent	Allm.litt.vit					7	35	39	16	1	1
	BKS					5	46	36	9	5	0
	Estetikk					14	26	23	23	5	9
	Engelsk					9	24	31	22	6	8
	Fransk					16	30	28	16	7	4
	Germansk					50	33	17			
	Italiensk					23	38	28	7	4	1
	LATAM					10	38	45	7	0	0
	Nederlandsk					16	44	24	8	8	0
	NORAM					21	32	33	8	4	1
	Polsk					42	17	25	13		4
	Portugisisk					6	55	27	13		6
	Russisk					22	27	27	14	7	5
	SEU/BAL					17	21	38	14	7	3
	Spansk					17	28	31	12	5	7
Tysk m/område					21	24	26	19	4	6	
Høyere grad TALL	Allm.litt.vit	81	59	2	57	8	25	19	5		2
	BKS	6	5	1	4	2		2			1
	Engelsk	119	109	4	105	34	32	29	7	3	4
	Estetikk	28	24	0	24	10	8	4	2		
	Fransk	68	49	1	48	9	12	18	8	1	1
	Italiensk	5	4	0	4	2	2				
	LATAM	3	3	0	3	1	2				
	NORAM	35	31	0	31	11	11	7	2		
	Polsk	4	2	0	2		1		1		
	Portugisisk	1	1	0	1			1			
	Russisk/m.omr	21	18	0		6	4	6	2		
	Slavisk	3	3	1	2	1	2				1
	Spansk	31	24	1	23	3	8	9	2	1	1
	Translatologi	22	20	0	20	4	6	6	2	2	0
	Tsjekkisk	1	1	0	1			1			
Tysk	29	25	0	25	11	8	6	0	0	0	

Høyere grad prosent	Allm.litt.vit					14	42	32	9	0	3
	BKS					40		40			20
	Engelsk					31	29	27	6	3	4
	Estetikk					42	33	17	8		
	Fransk					18	25	37	16	2	2
	Italiensk					50	50				
	LATAM					33	67				
	NORAM					36	36	23	7		
	Polsk						50.0		50		
	Portugisisk							100			
	Russisk/m.områ					33	22	33	11		
	Slavisk						67				33
	Spansk					13	33	38	8	4	4
	Translatologi					20	30	30	10	10	
	Tsjekkisk							100			
Tysk					44	32	24	0	0	0	

Tabell 4: Karakterfordeling ILOS-fag HØST 2010

HØST 2010	EMNER	Antall Opp-meldte	Antall møtte	Antall stryk	Antall bestått	A	B	C	D	E	F
Lavere grad TALL	Allm.litt.vit	275	248	3	245	29	94	93	25	4	3
	BKS	56	51	3	48	5	16	20	7	0	2
	Engelsk	848	792	43	749	89	180	265	152	63	36
	Fransk	381	343	18	325	51	73	119	56	26	18
	Germansk	4	2	0	2	0	0	2	0	0	0
	Italiensk	128	117	2	115	31	47	24	9	4	2
	LATAM	31	27	0	27	4	4	15	3	1	0
	Nederlandsk	16	14	0	14	5	6	1	1	1	0
	NORAM	267	240	16	224	26	57	73	50	18	14
	Polsk	35	28	0	28	7	11	8	2	0	0
	Portugisisk	49	48	3	45	5	15	13	7	5	3
	Russisk	236	206	25	181	40	44	54	30	13	25
	SEU/BAL	13	9	0	9	1	2	3	2	1	0
	Spansk	188	177	31	146	19	25	57	28	17	30
	Tsjekkisk	3	3	0	3	1	2	0	0	0	0
Tysk m/område	146	133	4	129	18	36	36	27	12	4	
Lavere grad prosent	Allm.litt.vit					12	38	38	10	2	1
	BKS					10	32	40	14	0	4
	Engelsk					11	23	34	19	8	5
	Fransk					15	21	35	16	8	5
	Germansk							100			
	Italiensk					26	40	21	8	3	2
	LATAM					15	15	56	11	4	
	Nederlandsk					36	43	7	7	7	
	NORAM					11	24	31	21	8	6
	Polsk					25	39	29	7	0	0
	Portugisisk					10	31	27	15	10	6
	Russisk					19	21	26	15	6	12
	SEU/BAL					11	22	33	22	11	
	Spansk					11	14	32	16	10	17
	Tsjekkisk					33	67				
Tysk m/område					14	27	27	20	9	3	

Høyere grad TALL	Allm.litt.vit	83	74	0	74	18	25	22	9		
	BKS	3	3	0	3		1	1	1		
	Engelsk	182	166	4	162	40	74	32	14	2	3
	Estetikk										
	Fransk	47	38	1	37	11	16	6	4		1
	Germansk	1	1		1		1				
	Italiensk	3	3		3	1	2				
	LATAM	19	19		19	2	7	7	3		
	NORAM	63	56		56	15	29	12			
	Polsk	2	2		2			1	1		
	Portugisisk	1	1		1			1			
	Russisk/m.områ	28	23	4	19	7	10	1	1	0	4
	Spansk	30	27	1	26	4	12	4	5	1	1
	Translatologi	26	23	0	23	5	3	10	2	3	0
Tysk	28	28	0	28	11	12	1	2	2	0	
Høyere grad prosent	Allm.litt.vit					24	34	30	12		
	BKS						33	33	33		
	Engelsk					24	45	19	8	1	2
	Estetikk										
	Fransk					29	42	16	11	0	3
	Germansk						100				
	Italiensk					33	67				
	LATAM					11	37	37	16		
	NORAM					27	52	21			
	Polsk							50	50		
	Portugisisk							100			
	Russisk/m.områ					30	43	4	4	0	17
	Spansk					15	44	15	19	4	4
	Translatologi					22	13	43	9	13	0
Tysk					39	43	4	7	7	0	

2.1.3.1 Hvilke tiltak har instituttet for at karakterskalaen skal brukes etter intensjonen?

ILOS ba sine tilsynssensorer spesielt om å kommentere karakterfordeling på sitt/sine fag i siste rapport (se 2.1.3.4 nedenfor). Instituttet følger HF's sensurregler med oppnevnte bedømmersensorer i alle emner, men har ikke satt i gang spesielle tiltak internt. Ved en avdeling (italiensk) har instituttledelsen tatt opp karakterbruken i faget og innskjerpet en riktigere bruk av karakterskalaen.

2.1.3.2 Kommentér bruken av bokstavkarakterskalaen med utgangspunkt i HF's karakterstatistikk¹. Bachelor-nivå

Oversiktstabellene s.4-6 viser faktisk karakterfordeling pr fag/fagkode for vår og høst 2010 samt prosentvis fordeling av karakterene for hhv bachelor og master. Når det gjelder bachelornivået sett under ett, ligger ILOS ganske brukbart an i fordeling av karakterer, til tross for noe overforbruk av A og B, sammenlignet med ECTS-skalaen². Det samme gjelder om vi sammenligner med snittet ved HF:

¹ <http://www.hf.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/studieadministrasjon/studiestatistikk/karakterbruk/>

² ECTS-skalaen: A:10% - B: 25% - C: 30% - D: 25% - E: 10%.

Obs: ECTS-skalaen oppgir karakterfordeling kun i ståkarakterer, mens UiOs karakterfordeling tar utgangspunkt i tall fra møtt-til-eksamen og inkluderer F. De to skalaene er dermed ikke helt sammenlignbare.

Tabell 5 Bachelor : samlet karakterbruk – målt i prosent

Bachelor		Ant.møtt*	A	B	C	D	E	F
ILOS	Vår 10	2255	14,3	28,8	30,4	16,2	5,1	4,9
	Høst 10	2438	13,6	25,1	32,1	16,4	6,8	5,6
HF-UiO	Vår 10	9275	12,3	26,5	32,8	16,1	5,5	6,8
	Høst 10	9934	13,0	25,4	31,8	16,2	6,5	7,0

* Kun eksamener m/bokstavkarakter er tatt med

Tabell 6 Bruk av karakterskalaen ved et utvalg ILOS-fag

	VÅR 2006				HØST 2006			
	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B
ALLM.LIT	301	15	46	61	339	13	34	47
ENGELSK	684	8	20	28	856	10	27	37
FRANSK	455	13	27	40	314	13	35	48
ITALIENSK	102	23	33	56	118	24	31	55
NORAM-	209	19	36	55	119	18	20	38
RUSSISK	164	21	24	45	178	14	23	37
SPANSK	295	13	18	31	311	18	19	37
TYSK	149	16	25	41	145	13	25	38
	VÅR 2007				HØST 2007			
	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B
ALLM.LIT	282	14	47	61	206	14	39	53
ENGELSK	734	11	23	34	707	11	22	33
FRANSK	424	14	24	38	333	13	25	38
ITALIENSK	108	17	36	53	113	24	36	60
NORAM-	156	20	33	53	204	12	24	36
RUSSISK	130	13	30	43	138	14	19	33
SPANSK	316	14	23	37	314	12	18	30
TYSK	133	14	29	43	131	16	24	40
	VÅR 2008				HØST 2008			
	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B
ALLM.LIT	191	12	42	54	222	12	38	50
ENGELSK	773	9	27	36	825	12	26	38
FRANSK	346	14	28	42	306	11	27	38
ITALIENSK	101	23	32	55	114	10	41	51
NORAM-	121	15	39	54	275	17	31	48
RUSSISK	128	27	20	47	156	17	27	44
SPANSK	235	16	24	40	236	11	22	33
TYSK	136	16	24	40	156	13	26	39
	VÅR 2009				HØST 2009			
	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B
ALLM.LIT	204	11	38	49	250	12	31	43
ENGELSK	737	10	22	32	718	12	28	40
FRANSK	342	14	31	45	249	20	23	43
ITALIENSK	104	13	34	47	136	29	33	62
NORAM-	127	16	33	49	225	14	32	45
RUSSISK	220	20	28	48	190	19	25	45
SPANSK	233	15	20	35	197	14	20	35
TYSK	122	13	32	45	163	18	24	41
	VÅR2010				HØST 2010			
	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B	Antall best. eksam	%stud som har fått A	%stud som har fått B	%stud som har fått A+B
ALLM.LIT	213	7	35	42	245	12	38	50
ENGELSK	661	9	24	33	749	11	23	34
FRANSK	299	16	30	46	325	15	21	36
ITALIENSK	92	23	37	60	115	26	40	66
NORAM-	138	21	32	53	224	11	24	35
RUSSISK	168	21	27	48	181	19	21	40
SPANSK	188	17	28	45	146	11	14	35
TYSK	132	21	24	45	129	14	27	41

ILOS har siden høsten 2005 registrert bruken av karakterskalaen ved et utvalg ILOS-fag (les: emner med samme fagkode) der det er mer enn 100 avlagte eksamensenheter pr semester på bachelornivå. I tabell 6 på foregående side har vi lagt til tallene for 2010. Utvalget omfatter fagkodene/fagene: allmenn litteraturvitenskap, engelsk, fransk, italiensk, Nord-Amerikastudier, russisk/Russland, spansk og tysk. I tabellen har vi oppgitt antall beståtte eksamener innenfor hver fagkode og prosentvis antall kandidater som har oppnådd A og B og A+B. Dersom vi sammenligner med ECTS-skalaen, der A + B, *ideelt sett*, skal utgjøre 35% av *stå*karakterene, ser vi at flere ILOS-fag ofte ligger litt over, noen fag godt over 35%. For fagene italiensk og Nord-Amerikastudier har A+B regelmessig utgjort mer enn 50% av ståkarakterene. Allmenn litteraturvitenskap gjorde det inntil 2009. Når det gjelder italiensk, utmerker faget seg i tillegg ved lav strykprosent.

Sammenligner vi **strykprosent på begynneremner** (1000-nivå), ser det ut til å være et skille mellom fagene på ILOS. Vi har sett på tallene fra våren 2010: høy/ganske høy strykprosent på engelsk, russisk, spansk og tysk - og lav/meget lav på allmenn litteraturvitenskap, fransk, portugisisk, NORAM og italiensk. Dersom den høye strykprosenten automatisk oppfattes som et tegn på "sviktende kvalitet" i fremmedspråksfagene, vil vi minne om kommentaren til tidligere tilsynsinsensor i russisk, Tore Nettet (2006), som kommenterte en høy strykprosent i begynneremnet i russisk. Han konkluderte slik: "Jeg ser imidlertid ikke dette som noe problem (...) Det ville være meget uheldig å slippe gjennom studenter med for dårlige elementærkunnskaper i russisk da disse ikke vil ha forutsetninger for god studieprogresjon videre." Det kan m.a.o. også dreie seg om for lav (?) strykprosent på enkelte begynneremner i fremmedspråkene.

Ser vi på bachelornivået under ett (1000-2000-3000-emner) i 2010, varierer strykprosenten fra 17% (spansk, høst 2010) til 1% (italiensk, allm.litt.)

Masternivå

Oversiktstabellene for vår og høst 2010 (s. 4-6) viser også karakterfordelingen på masternivå for alle ILOS-fag. Som ved andre læresteder i Norge³, er ILOS' masterkarakterer i stor grad konsentrert om A og B, og nesten 90% av karakterene ligger innenfor spennet A-B-C. Når det gjelder masternivået ved ILOS, sett under ett, og vist sammen med snittet ved HF, ser prosenttallene slik ut:

Tabell 7 Master: Samlet karakterbruk målt i prosent

Master		Ant.møtt*	A	B	C	D	E	F
ILOS	Vår 10	378	26,7	32,0	28,6	8,2	1,9	2,6
	Høst 10	464	24,6	41,4	21,1	9,1	1,7	1,9
HF-UiO	Vår 10	1258	21,2	35,6	30,2	9,1	2,3	1,5
	Høst 10	1580	21,5	38,1	26,7	8,9	2,6	2,2

* Kun eksamener m/bokstavkarakter er tatt med

På samme måte som for bachelor, har vi lagt inn tallene for prosenten av MA-studenter som har oppnådd karakterene A+B (gjelder masteremner + masteroppgaver) inn i tabell 8

³ Iflg U&Hs rapport *Karakterbruk i UH-sektoren* (juni 2009), som spesielt har tatt for seg karakterfordeling på masterarbeid ser det ut til at andelen A øker mens C synker ved universiteter og statlige høyskoler. Karakterfordelingen på masterarbeid viser tre hovedprofiler: I HF-fag, SV-fag og "andre fag" utgjør andelen som får A eller B om lag 60%, MN-fag er andelen A+B om lag 70%, i juridiske og økon.-administrative fag om lag 80%.

nedenfor. Mens det var synlige forskjeller i bruken av karakterskalaen mellom fagene ved ILOS på bachelornivå, er forskjellene ubetydelige på masternivå.

Tabell 8 Fordeling av karakterene A og B, masternivå

MASTER	H2005		V2006		H2006		V2007		H2007		V2008		H2008		V2009		H2009		V2010		H2010	
	Ant.	%stud	Antal	%stud	Antal	%stud	Antal	%stud	Antal	%stud	Antal	%stud	Antal	%stud	Antal	%stud	Antal	%stud	Antall	%stud	Antall	%stud
	best.	A+B	best.	A+B	best.	A+B	best.	A+B	best.	A+B	best.	A+B	best.	A+B	best.	A+B	best.	A+B	best. €	A+B	best. €	A+B
ALLM.LIT	88	67	100	63	62	60	79	61	70	69	79	65	77	72	87	59	70	53	57	56	74	58
ENGELSK	135	60	97	59	131	62	92	61	105	57	89	50	153	62	111	61	113	68	105	61	162	69
FRANSK	53	60	57	52	36	59	57	56	53	51	59	68	56	61	53	57	44	84	48	43	37	71
ITALIENSK	2	100	3	100	3	67	1	100	3	100	2	100	0		4	75	5	100	4	100	3	100
NORAM-	62	97	47	81	55	63	36	70	21	86	16	68	42	83	26	68	35	66	31	71	56	79
RUSSISK	24	52	25	34	45	32	27	68	28	46	20	55	19	69	24	71	39	56	18	56	19	73
SPANSK	34	70	24	64	12	46	15	76	15	80	12	58	16	44	19	74	20	54	23	46	26	59
TYSK	24	72	31	58	45	71	23	56	37	69	22	61	36	75	15	60	20	90	25	76	28	82

2.1.3.3 Kan det identifiseres vurderingsformer, emnetyper, nivåer, fag der skalaen brukes skjevt?

Vi har tidligere kommentert en mulig tendens til bedre gjennomsnittskarakterer på emner der vurderingsformen er hjemmeeksamen, eller innebærer en form for forutgående veiledning (semesteroppgave, mappe o.l.), sammenlignet med skoleeksamen. Det har også vært kommentert av tilsynssensorer ved et par anledninger. Men det stemmer ikke overalt, og vi har ikke undersøkt dette nærmere i 2010.

Som det fremgår av tabellene og pkt. 2.1.3.1 og 2.1.3.2 over, brukes karakterskalaen skjevt i noen fag på bachelornivå – og ganske gjennomgående på masternivå i forhold til en ideell fordeling.

2.1.3.4 I hvilken grad og hvorfor har tilsynssensorrapportene tatt opp karakterbruk?

Som tidligere nevnt, ba ILOS sine tilsynssensorer i rapportene for 2009-10 *spesielt* om å kommentere emnebeskrivelsene og karakterbruk og karakternivå på sitt/sine fag.

Resultatet var for så vidt som forventet. Når det gjelder karakterene på de tilsendte eksamensbesvarelsene⁴, har tilsynssensorene sjelden noe å utsette – heller ikke denne gang – med ett unntak, der tilsynssensor hadde kritiske bemerkninger både til karakternivået på faget og til karakterene på de tilsendte besvarelser, spesielt på 1000-nivå (italiensk). Enkelte tilsynssensorer bemerker et tilsynelatende høyt gjennomsnittsnivå (NORAM, fransk litt.) men har ikke innvendinger til de tilsendte eksamensbesvarelsene. En tilsynssensor som dekker flere fag (BKS, polsk, tsjekkisk) påpeker forskjeller i krav/vanskelighetsgrad i eksamensoppgavene fagene imellom (BKS og polsk).

Sensurveiledninger etterlyses

Det tør likevel være på sin plass å referere kritiske tilsynskommentarer som ILOS kan dra nytte av i sin videre utvikling av studiekvaliteteten ved instituttet. Det gjelder etterlysning av klarere kriterier for karaktersetting, tydeligere formulerte læringsmål og sensurveiledninger. En tilsynssensor skriver:

⁴ De fleste tilsynssensorer får tilsendt eksempler på flere karakterer til en gitt eksamen, ofte hele serier (A, B, C, D, E, F).

”Vurderingsordningen, -prosessen og karaktersettingen är i sig rimlig, men det framgår inte alltid klart vilka *karakterkriterierna* är, *dvs hur gränserna dras mellan karaktererna.*” og

”Det framgår fortfarande, i likhet med tidligere, för mig inte klart *vilka kriterier som tillämpas vid karaktärssättningen.* Det gäller i första hand de högre betygen, där skillnaden mellan A och B kan framstå som oklar, och i vissa fall även mellan C och B på ena sidan eller C och D på andra sidan. I ett fall för 2010 anser jag att även skillnaden mellan D och E kan vara svår att avgöra (...).”

En annen tilsynsinsensor skriver:

”... Uten klarere spesifiserte læringsmål i beskrivelsen av dette emnet er det vanskelig for en utenforstående å vite hva slags kunnskap og forståelse undervisningsopplegget og pensum i kurset sikter på å fremme (...) *dette har konsekvenser for hvordan karakterene settes.*”

En tredje, som presiserer at han opplever karaktersettingen ved de tilsendte eksamensbesvarelsene til et gitt emne som rimelig, sier likevel:

”Men *uten angitte læringsmål og uten sensurveiledninger* som presiserer hva som kreves for at en besvarelse av et gitt oppgavesett skal kunne få karakteren A på de ulike nivåene, *er det egentlig ikke mulig for tilsynsinsensor å gi en saklig vurdering av karaktersettingen (...).*” (vår uthev.)

Sensurveiledninger etterlyses ikke bare av tilsynsensorer, men også jevnlig av **klagekommisjoner**. For disse oppleves de generelle karakterbeskrivelsene (ILOS har kun et lite fåtall fagspesifikke karakterbeskrivelser), ikke alltid som tilstrekkelige for deres sensurarbeid. Det er m.a.o. et behov for at de momenter som læringsmålene tilsier – og/eller momenter som faglærer eller emneansvarlig mener at det må tas hensyn til under sensureringen – bør fremgå tydeligere enn tilfellet ofte er i dag.

2.1.4 Er det emner der statistikk over klager på, trekk fra og ikke møtt på eksamen kan være en indikasjon på sviktende kvalitet (f.eks. misforhold mellom emnebeskrivelse og faktisk innhold, mellom undervisnings- og vurderingsformer m.m.)?

Klagesaker

Vi kan ikke lese noen tendens til høyt antall klager på enkeltemner ut fra tilgjengelig statistikk (FS579.002). Heller ikke eksamenskonsulentene ved ILOS har fanget opp ILOS-emner som skiller seg ut mht merkbart mange klager på sensur fra studentene. Det er flest klager på 1000-nivå, men det er også flest avlagte eksamener på 1000-nivå. (Spørsmål: er *kravene* tydelige nok på emnene på 1000-nivå?)

En sammenstilling mellom antall avlagte eksamener og klagesaker ved ILOS i perioden 2006-2010 er gitt i tabell 9 nedenfor, og bekrefter et stabilt mønster over tid – ca. 2% klager i forhold til antall studenter som har møtt til eksamen.

Antall klager fordelt på *emnenivå* og *resultat av klagen* i 2010, er gitt i tabell 10. Når det gjelder resultat/utfallet av klagesaker, endte langt flere klager til klagerens *gunst* våren 2010 enn våren 2009 (høsten 2010 er ikke avsluttet pr 7.03.2011⁵ og kan ikke sammenlignes med

⁵ T.O.: Høsten 2009 var det 53 klager (hvorav 35 på 1000-nivå). Av 53 endte 74% som ”uendret” etter klagebehandlingen; H10 står fortsatt 51,6% som ”ikke angitt” pr 7.03.2011.

høsten 2009. Våren 2009 oppnådde 83% av klagerne *uendret* resultat etter klage, 9% gunstigere resultat (jf. hhv 67% og 29% V2010). Men om dette er en tendens, eller tilfeldig, er det ikke mulig å si.

Tabell 9 Antall klagesaker 2006-2010

EKSAMEN	2 006	2 007	2 008	2 009	V2010	H2010	2 010
Antall eksamensenheter	569	533	481	494	272	229	501
Antall eksamensmeldt	8 146	7 487	7 044	6 922	3 152	3 714	6 866
Antall møtt	7 189	6 700	6 326	6 172	2 767	3 385	6 152
<i>møtt%</i>	88	89	90	89	88	91	90
stryk	363	377	341	300	134	191	325
stryk%	5	6	5	5	4	5	5
<i>Tall fra FS582.001, Karakterstatistikk</i>							
Antall klagesaker	105	125	104	132	51	64	115
Antall emner m/klager	68	63	53	73	33	35	68
Klage% ift antall møtt	1	2	2	2	2	2	2
<i>Tall fra FS579.002, Klage og begrunnelse</i>							

Tabell 10 Klagesaker i 2010, fordelt på nivå og resultat

2010	VÅR	Resultat av klagen - for klager				HØST	Resultat av klagen - for klager			
		Uendret	Gunst	Ugunst	Ikke ang		Uendret	Gunst	Ugunst	Ikke ang
Antall klager	Totalt									
på emner 0-nivå	2	2				1	1			
emner 1000-nivå	25	16	8		1	40	15	8		17
emner 2000-nivå	6	6				7	1		1	5
emner 3000-nivå	3	1	2							
emner 4000-nivå	5	5				12	2	1	1	8
MA-oppgave	8	4	3		1	1		1		
Ex.fac	2		2			3				3
Totalt	51	34	15	0	2	64	19	10	2	33
<i>prosent</i>		<i>66,7</i>	<i>29,4</i>	<i>0,0</i>	<i>3,9</i>		<i>29,7</i>	<i>15,6</i>	<i>3,1</i>	<i>51,6</i>

* Klagesaker H2010 er ikke avsluttet pr 07.03..2011

Trekk fra eksamen

Heller ikke når det gjelder trekk fra eksamen, viser tallene noe påfallende i 2010 sammenlignet med tidligere år. Mellom 25-30% av studentene som er *emnepåmeldt* ved semesterstart, faller fra i forhold til antall eksamensmeldte mot slutten av semesteret. Frafallet mellom eksamensmeldt og møtt-til-eksamen er ca. 10%. Også dette tallet har vært stabilt over tid. Tabell 11 viser tallene fra 2009 og 2010.

Tabell 11 Emnepåmeldinger, eksamensmeldinger og trekk fra eksamen

	Vår 2010	Høst 2010	Vår 09	Høst 09
<i>dato:</i>	<i>01.feb</i>	<i>21.sep</i>	<i>28.jan</i>	<i>23.sep</i>
Oppmeld.tall sem start	4522	5115	4522	5041
Eksamensmeldt	3152	3661	3152	3723
Eks.meldt% av oppmeldt	70	72	70	74
Møtt	2767	3242	2767	3391
Møtt% av eks.meldt	88	89	88	91

Når det gjelder *hvilke emner* som utmerker seg ved stort frafall fra emnepåmeldt ved semesterstart til møtt-til-eksamen, dreier dette seg oftest om emner på 0- og 1000-nivå (her er også tallene størst). Ved emner som eksempelvis FRA0100 eller ITA0101 er nesten halvparten av de opprinnelig emnepåmeldte falt fra innen møtt-til-eksamen (mange har aldri

møtt til undervisning overhodet). Tallet er urovekkende – ikke fordi vi tror at det nødvendigvis signaliserer 'sviktende kvalitet' – men fordi det kan være et signal om at emnene av noen betraktes som et stående tilbud om gode begynnerkurs i fremmedspråk ved UiO, kjekt-å-ta-emner, som man likevel ikke har tid til å arbeide med når semesteret er kommet i gang. Kanskje ILOS skulle vurdere ressursbruken ved slike emner?

Det er også frafall på 2000-nivå: vi antar at en del studenter melder seg til flere (ikke-obligatoriske) emner i begynnelsen av semesteret for å 'teste ut' forskjellige tilbud før de fastsetter sin endelige emneportefølje. I tillegg finnes det antagelig en del overoptimistiske studenter (spesielt 'enkeltemnestudenter'?) som melder seg til flere emner enn de evner å fullføre.

For øvrig har det vært 2-3 spredte klager på dårlig samsvar mellom emnebeskrivelse og vurderingsform.

2.1.5 Emnebeskrivelser

Fakultetet ba i rundskriv 17. september 2009 (dokument 7 i sak 2008/2272) instituttene om at alle emner tilbudt i 2010 skulle ha emnebeskrivelser brakt i overensstemmelse med [fakultetets krav](#)⁶ til informasjon om læringsutbytte m.m.

2.1.5.1 Hadde alle emner instituttet tilbød i 2010, emnebeskrivelser ihht disse kravene?

Med utgangspunkt i HF-kravene, ble alle undervisningsavdelingene ved ILOS høsten 2009 pålagt å gjennomgå emnebeskrivelsene på samtlige emner som skulle tilbys våren 2010; tilsvarende ble gjort våren 2010 for emnene som ble tilbudt høsten 2010. Kvaliteten på resultatet varierer, til dels meget, og arbeidet med å forbedre emnebeskrivelsene fortsetter.

2.1.5.2 Hvilke rutiner har instituttet for kvalitetssikring av emnebeskrivelser?

Forslag til nye emnebeskrivelser gjennomgås av faglærer/fagmiljø, av studieadministrasjon og undervisningsleder. Øvrige emner forsøkes forbedret fortløpende.

En gjennomgang av studentenes svar (våren 2010) på om de syntes spesifikke punkter i emnebeskrivelsene var bra/dekkende/mangelfull, avdekket lite misnøye. Når det gjaldt ett begynneremne i spansk (SPA1101), mente flere studenter at "forkunnskapskravene" til emnet var mangelfullt beskrevet, og til tre forskjellige NORAM-emner ga flere studenter uttrykk for at vurderingsformene var mangelfullt beskrevet. Spørreskjemaet var sendt ut i forbindelse med studentevaluering av 74 emner våren 2010.

Som nevnt under 2.1.3.4, ble tilsynsensorene denne gang bedt spesielt om å kommentere emnebeskrivelsene, og i særdeleshet formuleringene av *læringsutbyttet*, og forholdet mellom læringsutbytte, undervisnings- og vurderingsformer. Gjennomgående har ILOS fått tilfredsstillende skussmål fra sine tilsynssensorer. Men fra enkelte har ILOS fått kommentarer og kritiske bemerkninger som instituttet vil ha nytte av fremover. Flere påpeker vage formuleringer både under "Kort om emnet" og "Hva lærer du?". En tilsynssensor skriver at det kan virke tilfeldig hva slags kunnskap som ender opp i innholdsbeskrivelsen og hva som

⁶ <http://www.hf.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/studieadministrasjon/program-emner/behandling-emner/emnebeskrivelse.html>

ender opp i rubrikken for læringsutbytte, en annen gir eksempler på formuleringer som er så å si likelydende i de to avsnittene.

En utfordring: heisemner, robuste emner

Som en tilsynssensor påpeker, ligger det pr definisjon et latent problem i *heisemner*. Med felles undervisning på bachelor- og masternivå hindrer dette idealet om klar progresjon i studiet. Da er det desto viktigere at det uttrykkes forskjellige læringsmål (kunnskaper, ferdigheter, forståelse/fordypning) på de to nivåene, og at vurderingsformene er tilpasset det enkelte nivå. Det er i dag *ikke* alltid tilfelle ved ILOS-emner.

Robuste emner og serieemner innebærer også en utfordring. Det er ikke gitt at en felles, standard emnebeskrivelse automatisk gir tilstrekkelig, eller god nok veiledning til student eller sensor om hva som er det konkrete læringsmålet ved inneværende semesters variant av et robust emne, som pr definisjon skifter tema fra gang til gang. Også her vil det være nyttig med tilleggsspesifikasjoner, f.eks. i tilknytning til pensumliste og/eller semesterside, eller uttrykt som en sensurveiledning, for å motvirke eventuell usikkerhet ved forståelsen av hva som skal være læringsutbyttet ved (en konkret variant av) et robust emne.

2.2 Programmer, studieretninger, årsheter, emnegrupper

Opplisting med begrunnelse for opprettelse, gjenåpning/stenging for nye studenter, nedleggelse som utgått i FS - og vesentlige endringer i innhold/emnesammensetning/målsetning av studieprogrammer/årsheter, studieretninger, 80-grupper og programviktige 40-grupper

2.2.1 Endringer som er gjort i 2010

Tabell 12 Endringer i Emnegrupper

FS kode	Navn	Beskrivelse av endring	Årsaker til endring
40TYSK	Tysk	Ny	Erstatter stengte emnegr.
40FRA	Fransk	Ny	Erstatter stengte emnegr.
40SPA	Spansk	Ny	Erstatter stengte emnegr.
40POR2	Portugisisk for studieretning Latin-Amerika	Ny	Erstatter stengte emnegrupper
40POR	Portugisisk	Ny	Erstatter stengte emnegr.
100RUS	Russisk	Ny	For EURAM
100TSJ	Tsjekkisk	Ny	For EURAM
100POL	Polsk	Ny	For EURAM
100BKS	Bosnisk/kroatisk/serbisk	Ny	For EURAM
90NORAM	Nord-Amerika-studier	Ny	For EURAM
80TYSK	Tysk	Ny	For EURAM
80SPA	Spansk	Ny	For EURAM
80POR	Portugisisk	Ny	For EURAM
80ITA	Italiensk	Ny	For EURAM
80ENG	Engelsk	Ny	For EURAM
40NEDS	Nederlandsk språk	Endret navn til Nederlandsk	Læringsinnholdet ikke bare språk.
40FRASKUL1	Fransk språk og kultur	Stengt for nye stud. e. H09.	
40FRASKUL2	Fransk språk og kultur 2	Stengt for nye stud. e. H09.	
40FRASKUL3	Fransk språk og kultur 3	Stengt for nye stud. e. H09.	
40ITAS3	Italiensk språk	Stengt for nye stud. e. H09.	
40SPAS	Italiensk språk (for stud m. forkunnskaper)	Stengt for nye studenter etter Høst 09.	
40SPASLUK1	Spansk språk og kultur	Stengt for nye stud. e. H09.	

40PORS	Portugisisk språk	Stengt for nye stud. e. H09.	
40PORS2	Portugisisk språk	Stengt for nye stud. e. H09.	
40PORSKUL1	Portugisisk språk og kultur	Stengt for nye stud. e. H09.	
40TYSKS	Tysk språk	Stengt for nye stud. e. H09.	
40TYSKS2	Tysk språk 2	Stengt for nye stud. e. H09.	
40-OMR-TYSK	Tyskspråklig områdekunnskap	Stengt for nye stud. e. H09.	
40TYSKSKUL1	Tysk språk og kultur	Stengt for nye stud. e. H09.	
40RUSS	Russisk språk	Stengt for nye stud. e. H09.	Erstattet av 40RUSS2
40RUSS2	Russisk språk	Ny emnegruppe	Tilpasset opprett. EURAM
40BKSS	Bosnisk/kroatisk/serbisk språk	Endret navn til 40-gruppe i BKS; endret sammensetning	Tilpasset opprettelse av EURAM
40TSJ1	Tsjekkisk språk	Endret sammensetning	Tilpasset opprett. EURAM
40POLSKI1	Polsk språk	Endret navn til 40-gruppe i polsk og endret sam.setning	Tilpasset opprettelse av EURAM
40OMR-SEEAS	Sentraleuropeisk områdekunnskap	Endret sammensetning	Tilpasset opprettelse av EURAM
40OMR-SEEU	Sentraleuropeisk områdekunnskap	Nedlagt	Ingen aktive stud. Erstattes av 40OMR-SEEAS
80OMR-NORAM	Nordamerikansk områdekunnskap	Endret sammensetning	Nedleggelse av NORAM1504
40ENGAM	Engelsk (amerikansk)	Endret sammensetning	Nedleggelse av NORAM1504

2.2.2 Endringer som det er behov for fremover

I 2011 vil en rekke studieretninger på masterprogrammene bli stengt og nye opprettet, jf instituttstyrevedtak 31.05.2010.

3 KVALITETSSYSTEMET

En forutsetning for et kvalitetssystem er at evalueringer og skriftlige rapporter brukes systematisk for å bedre studiekvaliteten slik at kvalitetssvikt kan oppspores og best practice spres.

3.3.1 Hvordan sikres administrativt og opplæringsmessig at emneansvarlig gjennomfører underveisevaluering?

Administrasjonen sender ut påminnelser om underveisevaluering 1-2 ganger i semesteret, og faglærerne melder fra om at underveisevaluering har funnet sted, når og hvilken metode som har vært benyttet. Med noen unntak, ser det ut til alle faglærere gjennomfører, og har nytte av, evalueringen de selv gjennomfører i løpet av semesteret. Noen få lærere er blitt trukket for ”emneansvar” i arbeidstidsregnskapet for gjentatt, manglende underveisevaluering i løpet av året.

3.3.2 Skriftlige emnerapporter (periodiske emneevalueringer og tilsynsensorrapporter)

Hvilken bruk gjøres av periodiske emnerapporter og tilsynsensorrapporter:

Det gjøres lite bruk av de **periodiske emnerapportene** internt på instituttet. For den enkelte lærer fungerer rapporten antagelig som en oppsummering som det (i noen tilfeller) oppleves som tilfredsstillende å kunne melde videre om. En rapport fra et tidligere år kan også være nyttig for en lærer som underviser et emne for første gang (såfremt det ikke er foretatt for store endringer i emnet). Rapportene inneholder også jevnlig forslag til justeringer og

forbedringer av et emne, samt meldinger om hva som har fungert spesielt godt/lite godt i undervisningen.

Periodiske emnerapporter fra nedlagte emner ”forsvinner” fra nettet sammen med det nedlagte emnet. Alle periodiske emnerapporter ved ILOS er derfor ordnet kronologisk, etter fagkode, og er lagret på ILOS’ fellesområde. Det er ingen god løsning. Det vurderes å legge dem på ILOS’ studiesider der de i det minste vil være lettere tilgjengelig enn de er i dag. Gitt en arbeidssituasjon med større kapasitet – både faglig og administrativt – burde bruken og nytten av de periodiske emnerapportene evalueres ved instituttet. Årlig gjennomgår ca 160 emner periodisk evaluering ved ILOS.

Tilsynssensorene gir uttrykk for meget god nytte av (spesielt de beste) emnerapportene. For dem utfyller rapportene inntrykket de får av et gitt emne, av emnets vurderingsform og av hele undervisningssemesteret.

3.3.2.1 *Drøftes de systematisk i undervisningsavdelingen, mellom undervisningsavdeling og instituttledelse, i organer med studentrepresentasjon?*

De periodiske emnerapportene drøftes ikke. **Tilsynssensorrapportene** leses av instituttledelsen, fagmiljøene og (deler av) studieadministrasjonen, og drøftes i det årlige møte mellom institutt/tilsynssensor/fagmiljø. Som det fremgår av det vi har skrevet over, er korreksjonen og utenfor-blikket disse rapportene representerer, viktig for instituttet. Hverken periodiske rapporter eller tilsynssensorrapporter drøftes imidlertid systematisk i organer med studentrepresentasjon ved ILOS.

Også tilsynssensorordningen – som har eksistert i seks år – burde etter hvert evalueres.

3.3.2.2 *Hvilke systemer finnes for oppfølging av negative og positive funn?*

Studieadministrasjonen tar seg av løpende ”funn”. Alle viktige og spesielle funn, positive eller negative (f.eks. studentevalueringer) kanaliseres videre til undervisningsleder, eventuelt instituttleder som følger opp sakene.

3.3.3 **Beskriv andre evalueringer/undersøkelser (årlig studentevaluering, periodisk evaluering av program og årsenhet, kandidatundersøkelser, annet) som har vært gjennomført i rapportperioden og hvordan de er brukt for å forbedre programmet, med følgende momenter: viktige funn (positive og negative), tiltak (gjennomførte og planlagte).**

Studentevalueringer

ILOS sender ut et standard spørreskjema (nettskjema) til alle eksamensmeldte studenter på emner som skal gjennom periodisk evaluering, vår og høst (i alt 165 emner i 2010), så fremt emnet har 6-8 påmeldte (gjelder BA+MA ved heisemner). Samlet var svarprosenten ca 30% i 2010, dvs. lavere enn tidligere, og varierte fra 11% til 56% ILOS-fagene imellom. Web-rapporten brukes som underlag til faglærers emnerapport. Mange lærere får fin omtale av studentene.

Resultatet av spørsmålet: ”Hvor mange timer per uke har du brukt i gjennomsnitt på dette emnet, inkl. undervisningen?” (som har svaralternativene 0-5 timer i uken, 5-10 timer i uken, 10-15 timer i uken, 15 timer eller mer i uken) – var omtrent som før. Av til sammen 1204 innkomne svar i 2010, melder 34% at de leser 0-5 timer pr uke, 47% at de leser 5-10 timer pr uke, 17% at de leser 10-15 timer pr uke, 4% mer enn 15 timer. Det vil si at over 80% leser mindre enn det emnene er dimensjonert til (det er heller ingen radikal forskjell mellom

BA og MA-nivå). Som nevnt i tidligere årsrapporter, vet vi ikke *hvilke* studenter som har svart på undersøkelsen, eller *hvor* representative respondentene er. Faglærerne kommenterer imidlertid den lave ukeinnsatsen fra studentenes side hvis den har vært påfallende i deres emne. ”Funnet”, som ikke er nytt, er imidlertid interessant ut fra enkelte studentutvalgs ønske om at det *stilles krav* til dem.

Ekstern periodisk evaluering av Årsenhetene i engelsk, fransk, spansk og tysk

Et eksternt panel leverte sin evalueringsrapport 8.12.2010. I sin generelle kommentar påpeker panelet det ”underlige” ved at fire årsenheter fra ett institutt ”fremstår som såpass ressursmessig ujevne”. Årsenhetene har svært forskjellig fokus på muntlige ferdigheter og svært ulik vektning av språk/litteratur/kulturkunnskap. Rapporten kommenterer årsenhetene enkeltvis og foreslår forbedringer både enkeltvis og samlet. Det gjelder f.eks. bedre tekster i *programbeskrivelsene* (fremstille årsenheten som helhetlig fagstudium og arbeidsmulighetene dét gir, bl.a. i skolen), bedre *emnebeskrivelser* (bl.a. mer informative om *læringsutbytte*), mer varierte vurderingsformer – ikke minst mer muntlig.

ILOS skal gjennomgå årsenhetene i løpet av våren 2010 og foreta endringer i henhold til endringsforslagene fra det eksterne panelet og HF’s oppsummering (notat av 3.02.2011).

4 INTERNASJONALISERING

Hovedutfordringene er et for lavt antall utreisende og ikke tilstrekkelig antall engelskspråklige emner å tilby innreisende. I gjeldende års- og langtidsplaner skal mobilitet og internasjonal eksponering i utdanningene økes. Antall inn- og utreisende studenter skal øke.

4.1 PROGRAM

4.1.1 Omfanget av utreise på programmene (inkludert utreise til utenlandssentre)

med tabell over tallmaterialet [fra FS rapport FS270.001 Utvexlingspersoner] og kommentarer.

Tabell 13

Program	Antall studenter reist ut	
	vår 2010	høst 2010
HFB-EAS	25	44
HFB-EURAM (prog. startet H10; tallene gjelder kun studenter med overgang fra et annet studieprogram)	1	2
HFB-EST/HFB-ESAL	3	4
HFB-LIT	11	9
HFB-SPR (her inngår også studieretninger fra andre institutter enn fra ILOS, f.eks. japansk, kinesisk)	47	97
HFM2-EAS	12	5
HFM2-EST	1	0
HFM2-LIT	2	5

4.1.2 Oversikt over obligatoriske utenlandsopphold

Det inngår ingen obligatoriske utenlandsopphold i studieretninger ved ILOS.

4.1.3 Kommenter tallene ovenfor (økning/nedgang). Er det satt i gang tiltak for å øke antallet?

Estetikkprogrammet: stabile, lave tall.

EAS: en økning i forhold til forrige rapporteringsperiode (2008-09), på begge nivåer.

Tallene for utreise på InterPro er ganske stabile (4-5 studenter pr år).

Litteraturprogrammet: en liten nedgang på BA, liten økning på MA.

Språk: omtrent som 2008-09 på BA, liten nedgang på MA.

Det er ikke satt i gang spesielle tiltak for å øke antallet utreisende studenter.

4.1.5 Internasjonalisering hjemme

Kommenter andel av undervisning på engelsk (evt andre fremmedspråk) i programmene. Hvilke programmer har lite utbygd tilbud, og hvilke planer er det om å gjøre noe med dette?

På estetikk- og litteraturprogrammene legges det ikke spesielt opp til undervisning på engelsk, hverken på BA- eller MA-nivå. Det foreligger heller ingen planer om å endre på dette.

Situasjonen er annerledes for EAS-, EURAM- og Språkprogrammene, siden *språkdelen* utgjør en stor del av emnene på de aller fleste studieretningene. Her er engelsk bare ett av flere fremmedspråk det undervises i. (Se også 4.2.1 og 4.2.2 nedenfor.)

4.1.6 Mulighetene programmet gir for internasjonalisering

a) er det programmer som mangler muligheter for utenlandsopphold (plass i utdanningsløpet),
Nei.

b) er det programmer som mangler mulighet for innpassing av utenlandsstudier i programmets oppbygning, *
Nei.

c) hvilke programmer/studieretninger har "integreerte og tilrettelagte" studieopphold i utlandet? **
EURAM har tilrettelagte tilbud for studenter på studieretningen Fransk (tredje semester i Caen), Latin-Amerika (opphold i Latin-Amerika anbefalt i fjerde eller femte semester) og Russisk (St. Petersburg i femte semester). Språkprogrammet har tilsvarende tilbud for fransk og russisk.

d) hvor mange av programmene har konkrete anbefalte studiesteder i utlandet for sine studenter
Dette varierer fra program til program. EURAM og EAS anbefaler spesifikke avtaler for de fleste studieretningene sine, det samme gjelder språkprogrammet. Det er naturlig siden studentene drar til de forskjellige landene for å studere emner knyttet til sine respektive studieretninger/ fagfordypninger. ESAL og estetikk- og litteraturprogrammene anbefaler ikke spesifikke avtaler eller studiesteder i samme grad.

e) hvordan jobber de vitenskapelig ansatte med å øke interessen blant studentene?

Noen vitenskapelige ansatte, ofte de som selv har tatt initiativ til å opprette en utvekslingsavtale, og som samarbeider med og kjenner fagtilbudet ved institusjonen, er flinke til å promotere utvekslingsavtalene overfor sine studentene. Mange vitenskapelige ansatte har imidlertid ikke satt seg inn i hvilke avtaler studentene kan benytte, og engasjerer seg heller ikke når det gjelder å øke interessen for utreise blant studentene. Mye tyder på at studieadministrasjonen bør bli flinkere til å engasjere/øke engasjementet til faglærerne fordi

informasjon som kan gis gjennom forelesninger er svært viktig for å motivere studentene for utveksling.

f) hvordan jobber de administrative for å øke interessen blant studentene?

Det holdes informasjonsmøter om utveksling to ganger i året, det arrangeres utvekslingsmesse hver høst – og henges opp oppslag i forbindelse med disse arrangementene. Videre sendes det epost til programkonsulenter og legges ut informasjon på programsidene. I tillegg gis det direkte veiledning til studentene både pr epost og muntlig.

* - det menes her at et antall emner ute kan innpasses enten i obligatoriske eller i frie grupper.

** - med "integrert og tilrettelagt" menes opphold på steder der studenter forventes å ta et gitt opplegg som enkelt kan innpasses i studieprogrammet som del av ikke-frie 80- og 40-grupper inkl. obligatoriske deler.

4.2 Emner

4.2.1 Engelskspråklige emner

Antall emner med undervisning på engelsk skal økes på fakultetet som helhet og i større grad tilbys programstudenter som internasjonalisering hjemme og til utvekslingsstudenter. Merk av hvilke emner som inngår som obligatorisk i et norsk program

Vi viser til tabell 2, der det fremgår at det ble nedlagt 14 og opprettet 14 nye emner på stedkode 143420. Dette er emner med prefiks ENG og NORAM, de er engelskspråklige, men ikke primært rettet mot internasjonaliseringsstudenter. ILOS evnet ikke å opprette slike emner i 2010, men har planer for 2011. Instituttet har for øvrig internasjonale studenter på en rekke emner i alle fremmedspråkene.

Tabell 14

Nedlagte engelskspråklige emner 2010: Emnekode og -navn	Begrunnelse
LIT4358 (10sp) og LIT4378 (20sp): 'Eye' and 'I':The fictional construction og subjectivity in Nabokov's novels	Masteremne gitt av gjestelærer.

4.2.2 Kommentér utviklingen av/endringer i kapasiteten på emneporteføljen for engelskspråklige emner (bl.a. forholdet mellom nedleggelse/opprettelse, konsekvenser for oppfyllelsen av målene i vedtatte planer, "emnepakker" på engelsk for innreisende studenter m.m)

ILOS planlegger å opprette noen engelskspråklige emner som kan tilbys både innreisende internasjonaliseringsstudenter, og bidra til IAH (internasjonalisering hjemme) i løpet av 2011. Det gjelder i første omgang LIT- og RUS-emner (Russlandsemner).

4.2.3 Antall innreisende studenter

Tabell 15

Innreisende utvekslingsstudenter på egne avtaler Avtale	antall studenter	
	vår 2010	høst 2010
Univ. of Maryland	1	1
Univ. degli Studi di Bologna	6	
Univ. de Metz	2	
Universität Wien	1	2

Univ. Krakow	2	2
Univ. de Nice	1	
Univ. de Grenoble (Stendhal)	1	
Univ. Duisburg-Essen	2	2
Univ. Complutense de Madrid	2	
Univ. Paris-Sorbonne	2	
Univ. Bielsko-Biala (Polen)	2	
Univ. di Genova	1	
Univ. di Torino	1	1
Univ. Wroclaw	1	
Univ. of Leeds	1	
Karls Univ. (Praha)	1	
Univ. of Masaryk (Tsjekkia)		1
Univ. Göttingen		2
Univ. Riga		2
Univ. Pazmany (Ungarn)		1
Alberg-Ludwigs-Univ. Freiburg		1
Univ. La Sapienza, Roma		1
Philipps-Univ. Marburg		1
Univ. Federal de Ouro Preto (Brasil)		1
Fulbright-programmet	2	
Kvoteprogrammet (gj. Kunnskapsdep.)	1	
Innreisende gjestestudenter utenom avtaler (institusjon)		

I alt 30 innreisende studenter våren 2010, 18 innreisende studenter høsten 2010.

4.3 Engelskspråklige masterprogrammer

4.3.1 Studentsammensetning

Vurder sammensetningen (norske/internasjonale stud.) på engelskspråklige MA-programmer/-studieretninger.

Tabell 16

Studieretning	antall aktive studenter	
	norske	Internasj*
English Language	28	5
English Literature	49	5

*Tallene på internasjonale studenter er antall SFM-søkere (selvfinansierende masterstud.), dvs studenter som kommer på eget initiativ, utenom utvekslingsavtaler.

4.3.2 Vurdering

Det er få internasjonale studenter på ILOS' engelskspråklige masterprogrammer da en del av søkerne ikke kvalifiserer for opptak. Tall fra FS-rapport 101.001 viser at det har vært en økning i antall SFM-søkere (selvfinansierende masterstudenter) de siste fire årene, spesielt på engelskspråklig litteratur. Tallene i tabell 17 nedenfor viser antall 1. prioritetsøkere som har blitt videresendt til programkonsulentene for vurdering for opptak.

Tabell 17

Antall 1.prioritetssøkere til :	English language	English literature
(Opptak til) Høst 2011	34	38
Høst 2010	35	21
Høst 2009	27	10
Høst 2008	12	7

4.4 AVTALER: STUDENT- og LÆRERUTVEKSLING

4.4.1 Studentmobiliteten ved instituttet ut fra avtaleporteføljen

Beskriv studentmobiliteten ved instituttet ut fra avtaleporteføljen (utvekslingsavtaler som er i god balanse inn/ut vs. avtaler som har overvekt på inn- eller utreisende med begrunnelse for hvorfor de skal beholdes eller evt sies opp. Har SIS' nye vurderingsskjema for kvalitet på avtaler vært til hjelp i instituttets vurderinger? Kommenter til slutt planer for videreutvikling av avtaleporteføljen.

Tabell 18: Utreisende studenter

Utreisende utvekslingsstudenter på egne avtaler Avtale	antall studenter	
	vår 2010	høst 2010
Univ. of Maryland	1	
Univ. de Estado de Santa Catarina (Brasil)	1	1
Univ. de las Américas- Puebla (Mexico)	1	1
Univ. Nacional de Colombia	1	4
UNAM (Mexico)		1
Univ. Nacional de Córdoba (Argentina)		1
Europ. Univ. at St. Petersburg	2	2
Univ. Bologna	1	
LUMSA (Italia)	1	
Univ. Paris-Sorbonne	2	
Univ. de Grenoble (Stendhal)	1	
Univ. de La Réunion	2	1
Univ. de Toulouse-le-Mirail	2	
Univ. do Porto	2	
Univ. of Leeds	2	2
Univ. of Liverpool	1	
Univ. of Aberdeen	2	1
Univ. Complutense de Madrid	2	1
Univ. de Salamanca	1	
Univ. de Valencia	2	1
Univ. Leipzig		1
Universität Wien	1	1
Univ. Duisburg-Essen		1
Philipps-Univ. Marburg	1	
Voenmekh Univ. I St. Petersburg (i samarb. med studiesenteret)		16
Studiesenteret i Caen (OFNEC), semesteropphold		6
Studiesenteret i Kiel, sommerkurs		8
Studiesenteret i Roma, sommerkurs		20
Studiesenteret i York (2 uker)		18
Studiesenteret i York, semesteropphold	1	1
Internasjonalt prosjektsemester (Master EAS)	5	2

Det var i alt 35 utreisende studenter våren 2010, 90 utreisende studenter høsten 2010. Sistnevnte inkluderer også 69 studenter til studiesentrene Voenmekh/St.Petersburg, Caen, Kiel, Roma og York høsten 2010.

ILOS har **50 studentutvekslingsavtaler** i alt, hvorav 11 er avtaler utenfor Europa. Alle avtalene utenfor Europa er etterspurte av våre studenter, noen også blant studenter på andre studieprogrammer ved UiO (det gjelder spesielt avtalen med Univ. Nacional de Colombia og UNAM i Mexico). De resterende 39 er Erasmus-avtaler fordelt på følgende land i Europa: Belgia (2 avtaler), Danmark, Estland, Frankrike (8), Italia (5), Latvia, Polen (1), Portugal, Spania (4), Storbritannia (4), Tsjekkia (2), Tyskland (5), Ungarn, Østerrike.

Tendensen er omtrent den samme som for foregående år: Noen universiteter sender mange studenter til ILOS, mens avtalene blir lite brukt av våre studenter. Dette gjelder spesielt universiteter i Sentral-Europa og Italia. Andre avtaler blir mest brukt av utreisende studenter (se tabell 18), og gjelder særlig Spania, Storbritannia og bilaterale avtaler utenom Europa. Det er likevel gledelig at instituttet har begynt å få flere henvendelser både fra universiteter i Storbritannia og fra USA og Latin-Amerika. Vi oppnår best likevekt mellom inn- og utreisende studenter til/fra Frankrike, men forholdet varierer fra et studieår til et annet.

Så godt som alle ILOS' mange **utvekslingsavtaler** er i bruk – enten til studentutveksling inn og/eller ut, eller til lærerutveksling/-samarbeid. Utvekslingsavtalene er initiert på bakgrunn av faglig kontakt mellom institusjonene. For at de skal fungere godt er det viktig at det ligger et faglig samarbeid i bunnen. Avtaler som benyttes ofte av våre studenter, fungerer også godt. Det samme gjelder avtaler der det finnes gode og stabile faglige og administrative kontaktpersoner. Enkelte utvekslingsavtaler er tunge å administrere i dag fordi de ble inngått for et titalls år siden og fagpersonene som en gang initierte dem har sluttet ved UiO, eller ved vertsinstitusjonene.

Utvekslingsavtalene må **fornyes** ca. hvert 4. år. Hver gang en avtale skal fornyes, vurderer instituttet om det er behov for å fortsette samarbeidet med det aktuelle universitetet. UiOs nye kvalitetssikringsskjema er nyttig i arbeidet med å vurdere om avtalene skal fornyes eller sies opp.

I tillegg til utenlandsopphold via egne utvekslingsavtaler, sender ILOS mange studenter til studier i utlandet utenom instituttens egne avtaler (dvs. via avtaler som driftes av andre enheter ved UiO, eller til universiteter uten avtale med UiO). Veiledning av disse studentene er tidkrevende både for internasjonalsiseringskonsulent, program- og studiekonsulenter.

ILOS inngikk **samarbeid med 3 nye institusjoner i 2010**: Louvain i Belgia (opprettet i forbindelse med at det ble søkt om støtte til Erasmus Mundus-samarbeid, der Louvain var initiativtaker), Aix-Marseille (opprettet etter besøk til UiO av en delegasjon med representanter fra franske institusjoner) – og Zagreb, som er spesielt tilrettelagt for studenter innen Balkanstudier. Disse tre universitetene er nå lagt ut på nettet som søknadsalternativer for norske studenter for studieåret 2010-11.

Det er også blitt opprettet nye utvekslingsavtaler i Storbritannia: Queen's University Belfast og University of Sheffield. Avtalene administreres av HF-fakultetet og er såkalte "Study Abroad"-avtaler (med betalingsplasser), hvor vi kan sende større grupper studenter.

4.4.2 Beskrivelse av lærer- og ansattemobilitet ved instituttet

Tabell 18

Avtale	antall lærere	
	Norske ut	Internasjonale inn
Univ. de Salamanca		2
Univ. de La Réunion		2 (V2010), 1 (H2010)
Univ. Paris-Sorbonne	1	
Univ. Bielsko-Biala (Polen)	1	1

4.4.3 Kommentarer til tallene for lærermobilitet inn og ut

for eksempel hvordan innreisende lærere er blitt utnyttet i instituttets undervisning.

Alle innreisende lærere i 2010 ble benyttet i undervisningen henholdsvis i fransk, spansk og bosnisk-serbisk-kroatisk (Bielsko-Biala). Det er positivt for både fagmiljø og studenter med et innslag utenfra i undervisningen. Det gir studentene en smakebit på hvordan undervisningen foregår i et annet land og kan virke rekrutterende for studentutveksling, men det er også arbeidskrevende for lærerne som skal legge opp et løp for innreisende lærere. Det skal passe inn i undervisningsplanen, og tidspunktet skal passe. Noen henvendelser fra lærere som ønsket å komme til ILOS ble ikke imøtekommet fordi tidspunktet ikke passet. Lærerutveksling fungerer best til/fra universiteter der det er et tett samarbeid mellom forskerne ved de to institusjonene fra før.

Det kan være flere grunner til at kun et fåtall av våre lærere reiser ut. Det er først og fremst de som selv har initiert avtaler som kjenner til muligheten for lærerutveksling. ILOS kan antagelig markedsføre tilbudet bedre overfor alle sine lærere. En grunn som imidlertid ofte har vært anført, er at stipendet som tildeles er for lavt, og at lærerne dermed må bidra med egne midler. En annen grunn er at det krever en ekstra arbeidsinnsats å forberede undervisning som skal inngå i en forelesningsrekke ved et annet universitet.

4.4.4 Mobilitet for administrativt ansatte

Ingen i 2010.

4.4.5 Kommentarer til tallene for administrativ mobilitet inn og ut.

Ingen administrativt ansatte fra utenlandske læresteder har vært på utveksling til ILOS i 2010, og ingen har reist herfra. Instituttet har hatt en del henvendelser fra administrativt ansatte fra andre studiesteder som har ønsket å komme på utveksling til ILOS, men av kapasitetsgrunner har vi ikke kunnet ta imot dem i 2010. Vi har heller ikke hatt tid til å vurdere å reise på utveksling til noen av våre samarbeidspartnere. Økonomi spiller naturligvis også en rolle for administrativt ansatte som reiser på utveksling: stipendet som tildeles er ikke tilstrekkelig til å dekke reise og opphold i en uke.

Det ble arrangert en "Staff exchange week" i fakultetets regi i 2010. De internasjonalsiseringsansvarlige ved instituttene ble også involvert og hadde møter med administrativt ansatte og faglige koordinatorene fra våre samarbeidspartnere. Det er verdifullt å utveksle erfaringer og lære av kolleger fra instituttets partnerinstitusjoner.

4.4.6 Evaluering av avtaleporteføljen (læremobilitet):

er det avtaler som bare brukes for læremobilitet? (kapasitet, nye avtaler, avsluttede avtaler, spesielt bra/dårlig samarbeid vedrørende enkelte avtaler i forhold til læremobilitet)

ILOS har noen få avtaler som kun benyttes til læremobilitet: Uppsala, Bielsko-Biala og Wroclaw.

5 ARBEIDSLIVSRELEVANS

5.1 Arbeidslivsrelevanstiltak gjennomført i rapportperioden

Programkonsulentene ved ILOS er tilknyttet et nettverk av programkonsulenter som samarbeider med arbeidslivskoordinator ved HF om å arrangere arbeidslivsrelevante tiltak. Det arrangeres 5-6 arbeidslivsseminarer hvert år. Det er populære tiltak, og samtlige kan vise til god oppslutning blant studentene. Følgende tiltak ble gjennomført i 2010:

- 11. februar: Petroleumsdagen 2010
- 9.-11. mars: Karriereuka 2010 (i samarbeid med SV-fakultetet)
- 29. april: Veien videre: Med verden som arbeidsplass
- 28. september: Arbeidslivsdagen 2010 (i regi av Karrieresenteret)
- 6. oktober: Kulturfeltet som arbeidsplass
- 2. november: Humanister kan kommunikasjon!

5.2 Mulighetene programmene gir for arbeidslivsrelevante studietilbud og kompetanser.

Siden 2005-06 har masterstudenter på program for Europeiske og amerikanske studier (EAS) hatt muligheten til å hospitere ett semester ved en norsk bedrift, utenriksstasjon eller organisasjon i utlandet, via internasjonalt prosjektsemester (*InterPro*). InterPro gir 30 studiepoeng. Studenten deltar i det daglige arbeidet i praksisperioden, skriver én eller flere rapporter der tema bestemmes av student og oppdragsgiver i fellesskap, men har sin faglige veileder ved ILOS. I alt fire HF-masterprogrammer er tilknyttet ordningen.

Vitenskapsbutikken gir studenter ved HF, SV og UV muligheten til å skrive masteroppgave i samarbeid med oppdragsgivere utenfor UiO. Dette er en ordning som kan gjøre overgangen til arbeidslivet lettere for studenten. I 2009-10 var det én ILOS-student (Estetikprogrammet) som benyttet seg av tilbudet om å skrive masteroppgave gjennom Vitenskapsbutikken.

Det finnes ingen tilsvarende studieopplegg som involverer eksterne oppdragsgivere på bachelorprogrammene ved ILOS.

5.3 Planer/ønsker for fremtiden:

Å gi masterstudenter på språk- og litteraturprogrammene et lignende tilbud som EAS-studentenes InterPro har vært foreslått, og må eventuelt diskuteres videre. Den reviderte masterstudieretningen i Oversettelsesstudier (opptak høsten 2011) kommer til å ha arbeidslivsrelevante tilbud (f.eks. praksisseminar) integrert i studieløpet.

Programkonsulentene vil fortsette å delta i utviklingen av felles arbeidslivsarrangementer sammen med studieseksjonen på fakultetet.

6 OPPFØLGING AV STUDENTENE

6.1 Bruken av faglig-sosiale og faglige midler

Midlene som ble tildelt ILOS ble fordelt med 60 % på bachelorstudenter og 40 % til masterstudentene. Midlene fordeles til programmene etter antallet aktive studenter.

Tabell 19 a-e: Bruken av faglig-sosiale midler

Estetikk/ESAL

Tiltakstype	beløp/antall	kommentar/beskrivelse
arrangementer i mottaksuka		Orienteringsmøter per studieretning med servering etterpå. Smakebitsforelesninger.
andre arrangementer for 1. semester	14.000/ 1	Teaterbesøk for de nye ESAL-studentene
overveiende sosiale arrangementer	4.800/ 4	Semesterfester (i regi av programutvalget (PU)). Studietur til Berlin (PU). Kandidatmarkering MA.
overveiende faglige arrangementer	1.250 / 4	Til trykking av en estetikkantologi (beløpet overført til 2011). Teatralisk vandring (TEA2112). Omvisning Astrup Fearnley. Fagkritisk dag.

EAS

Tiltakstype	beløp/antall	kommentar/beskrivelse
overveiende sosiale arrangementer	5.500/ 5	Filmkvelder og quizkvelder (i regi av programutvalget), Latin-Amerikansk kveld og karneval.
overveiende faglige arrangementer	10.200/ 2	Foreleser på arbeidslivsseminar, studietur til Frankrike for EAS- studenter.
Reisestøtte (MA)	24.300/ 9	Beløpet er den innvilgede summen.
Informasjonsmøte (MA)	2.200/ 1	Infomøte i mottaksuka

EURAM

Tiltakstype	beløp/antall	kommentar/beskrivelse
arrangementer i mottaksuka	18.100/ 1	Informasjonsmøte med bevertning for nye studenter
andre arrangementer for 1. semester	4.400/ 3	2 sosiale aktiviteter i fadderukene, hyttetur etter semesterstart (regi av programutvalget)
overveiende sosiale arrangementer	4.480/ 5	2 juleavslutninger, valgvake/quizkveld for NORAM-studenter, Thanksgivingmiddag (i regi av programutvalget), LATAM-fest
overveiende faglige arrangementer	4.300/ 1	Omvisning i forb. med studietur til Frankrike

Litteratur

Tiltakstype	beløp/antall	kommentar/beskrivelse
overveiende sosiale arrangementer	3.400/ 3	Sommerfest samt servering på møter.
overveiende faglige arrangementer	27.000/ 6	3 gjesteforelesninger. 3 studiereiser(i regi av ILN). Årbok for litteraturstudier.
reisestøtte (MA)	13.200/ 6	Beløpet er den innvilgede summen.
informasjonsmøter (MA)	9.000/ 3	ILOS og noe på ILN.
kandidatmarkeringer (MA)	18.000/ 2	ILOS og ILN

Språk

Tiltakstype	beløp/antall	kommentar/beskrivelse
overveiende sosiale arrangementer	8.000/ 5	Bidrag til Cafe Latin-Amerika, kalligrafikkveld (IKOS), filmkveld, juleavslutning, servering på møter.
overveiende faglige arrangementer	43.500/ 6	3 gjesteforelesninger. 2 studiereiser (ILN og språk). Konferanse/workshop.
Reisestøtte (MA)	22.900/ 10	Beløpet er den innvilgede summen.
Informasjonsmøter (MA)	3.240/ 2	ILOS og ILN
Kandidatmarkeringer (MA)	19.200/ 3	ILOS og ILN

6.2 Særlige fokusområder

Fakultet har i 2010 har særlig fokus på oppfølgingen av studentene på første år på bachelorstudiet og av mastergradsstudentene.

6.2.1 Oppfølging av bachelorstudenter i første studieår

Færre studenter skal falle fra etter første studieår. Satsning på mottak av nye studenter er med på å motvirke frafall. God informasjon og god faglig og sosial tilhørighet må sikres gjennom hele det første studieåret. Det gode samarbeidet med fadderordningen må videreføres og styrkes.

Beskriv førsteårsmottaket (mottaksuke og senere i semesteret).

Program for Europeiske og amerikanske studier: språk, litteratur, område (EURAM):

Det ble holdt et felles informasjonsmøte for alle studentene på EURAM-programmet med introduksjonsforelesning til Exfac03-EURA. Deretter ble alle programmets studieretningskoordinatorer presentert for studentene. Møtet ble etterfulgt av mottakelse med lett servering i Ivar Aasens hage hvor studentene fikk møte sine faddere. EURAM-programmet hadde lokal fadderordning i 2010, noe som fungerte bra, men har et forbedringspotensiale som følges opp i 2011. I tillegg ble det holdt separate informasjonsmøter for alle studieretningene på programmet. Det nystartede *Programutvalget* for EURAM fulgte opp med sosiale aktiviteter utover semesteret, deriblant grilling, hyttetur, filmkvelder og julebord.

Program for Estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap (ESAL):

Programmet hadde separate informasjonsmøter for begge studieretningene med smakebitsforelesninger og informasjon om fellesemnene i første semester. Begge informasjonsmøtene ble etterfulgt av lett servering. ESAL benyttet UiOs sentrale fadderordning og dette fungerte bra. *Studentutvalget* for estetiske studier (tidligere *programutvalg*) bidrar hvert semester med ulike aktiviteter. De arrangerte semesterfest, studietur til Berlin og museumsbesøk. Litteraturstudentene på ESAL inviteres også til disse arrangementene, men har foreløpig ikke eget studentutvalg.

6.2.2 Oppfølging av masterstudenter

I notat 27.06.2010 om Oppfølging av masterstudenter ved Det humanistiske fakultet (saksnummer 2010/8672) kom fakultetet med følgende krav og anbefalinger (i kursiv nedenfor):

Kravene fra HF er fulgt opp på følgende måte:

- a) *Alle nye studenter inviteres til et velkomstseminar der de presenteres for de ansatte*
Alle programmene har pleid å ha egne velkomst- og informasjonsmøter i mottaksuken hvor vitenskapelig ansatte også er invitert. Enkelte studieretninger har også hatt egne møter for nye masterstudenter. Det legges opp til at dette etter hvert skal gjøres av alle fagmiljøer. I tillegg arrangerer ILOS et eget informasjonsmøte for nye masterstudenter der instituttleder ønsker velkommen, og studieadministrasjonen, instituttutvalg og fagreferenter presenteres, i tillegg til at det gis praktisk informasjon.
- b) *Alle studenter skal få tilbud om skrivekurs*
Skrivetrening inngår i en rekke ILOS-emner. Alle studieretninger ved ILOS tar sikte på å oppfylle kravet.

- c) *Alle studietilbud skal legge til rette for utenlandsopphold*
De fleste studieretningene på ILOS' masterprogrammer oppfyller dette kravet, men på noen studieretninger gjør studiets oppbygging og/eller mangel på gode avtaler, utvekslingsopphold til en utfordring. Programmene vil imidlertid legge til rette for at også studenter på disse studieretningene skal kunne reise på utveksling.
- d) *Alle studenter må levere prosjektskisse på et fastlagt tidspunkt*
EAS: utarbeider et nytt fellesemne på 10 studiepoeng. Prosjektskisse inngår i de studieretningsspesifikke emnene.
Estetiske studier: har prosjektskisse som en del av emnet EST4001.
Litteratur: fremmedspråklitteraturene samarbeider med allmenn litteraturvitenskap ved at to emner på fem studiepoeng, LIT4000 og LIT4391, inngår som obligatoriske emner i graden. Engelskspråklig litteratur har egen ordning.
Språk: det vil bli utarbeidet et opplegg for prosjektskisse i løpet av våren 2011.
Alle masterstudenter skal levere prosjektskisse i løpet av det først året.
- e) *Alle studenter skal få tildelt veileder på et fast tidspunkt for sitt studieprogram eller studieretning. Veileder tar initiativ til første møte. Alle veiledningsforhold skal nedfestes i en veiledningsavtale. Fakultetet har fastsatt en mal for veiledningsavtaler.*
Alle programmene ved ILOS tar sikte på å oppfylle kravet.
- f) *Alle studenter og veiledere må gjøres kjent med de rettigheter og plikter som de har i forbindelse med veiledning av masteroppgaven. Fakultetet har samlet denne informasjonen på en egen nettside.*
Alle programmene skal oppfylle dette kravet.

HF's anbefalinger fulgt opp på følgende måte

- a) *Masteropptak en gang i året.*
Fra og med høsten 2011 vil alle ILOS' masterprogrammer ha opptak én gang i året.
- b) *Metode- og teoriemner for alle på en studieretning/program.*
Alle studieretningene ved ILOS har metode- og teoriemner.
- c) *Obligatorisk førstesemesterundervisning som er felles.*
Dette oppfylles delvis ved at de fleste studieretningene har emner som er felles for studieretningen men ikke for programmet.
- d) *Obligatoriske fagseminarer for å holde kontakt med studenter i 3. og 4. semester. Fronter kan brukes til et slikt tilbud.*
Ordningen har foreløpig ikke vært diskutert.
- e) *Fremdriftsplaner som gir student og veileder en plan for disponering av tid underveis samt plan for gjennomføring av studiet.*
Anbefalingen vil bli fulgt opp i løpet av 2011-12
- f) *Mulighet for valg av 30 studiepoengs masteroppgave og valg av praksissemester, som alternativ til 60 studiepoengs masteroppgave.*
Ordningen eksisterer allerede på EAS-programmet (InterPro). Fra høsten 2011 vil den nye studieretningen i Oversettelsesstudier videreføre studentenes mulighet til å velge en masteroppgave på 30 sp med praktisk-litterær innretning. Hvorvidt ordningen skal utvides til flere programmer/studieretninger har ikke vært diskutert hittil.

7 SAMARBEID

Hvordan skjer samarbeidet, med hvilken formaliseringsgrad, hvem møter man, hvor hyppig, hvem tar initiativ til samarbeid?

7.1 Med institutter/programmer der man leverer/mottar emner/emnegrupper

Estetikprogrammet er tverrfaglig og samarbeider med 5 andre institutter på HF, men har ikke noe formalisert samarbeid utenom studieretningsrådsmøtene. Programkonsulentene samarbeider med studieadministrasjonen på hvert av de andre instituttene ved behov, og det tas initiativ fra begge sider.

Både litteratur- og språkprogrammet samarbeider med ILN. ILN tar seg av masteropptak og veileder studentene på sine studieretninger. ILOS og ILN samarbeider bl.a. om fordeling av faglig-sosiale midler.

EAS-masterprogrammet har et utstrakt samarbeid med programkonsulentene på AAS-programmet (IKOS), primært i forbindelse med InterPro (se pkt 5.1).

Flere av våre programmer benytter støttegrupper fra andre institutter og fakulteter, og de benytter våre 40-grupper. Heller ikke her er det noe formalisert samarbeid, initiativ tas fra den som har et behov og spørsmål løses fortløpende. ILOS ser ikke behov for å formalisere samarbeidet.

Programkonsulentene har et nettverk på HF-fakultetet og mange deltar i arbeidsgrupper for kandidatmarkering, semesterstart o.l..

7.2 Med Lektorprogrammet

ILOS har mange emner som tas av studenter på Lektorprogrammet (LeP, tidligere LAP) både på bachelor- og masternivå. Det er et stort antall LeP-studenter som tar engelsk da det er obligatorisk å ta en 60- eller 80- gruppe i engelsk i studieløp med fremmedspråk. Mange studenter tar også engelsk i studieløp med historie, samfunnsfag, religion eller nordisk. ILOS holder egne informasjonsmøter for LeP-studenter som tar engelsk.

Samarbeidet med Lektorprogrammet byr på mange utfordringer. Undervisningsleder, studieleder og andre vitenskapelig og administrativt ansatte ved ILOS har vært i møter hvor samarbeidet har blitt drøftet. Studiekonsulentene for fransk, spansk, tysk og især engelsk, har jevnlig kontakt med administrasjonen for LeP. Vanskelighetene gjelder spesielt kapasiteten på engelsk- og spanskemner, masterveiledning og *når* emner kan tilbys i de forskjellige studieløpene. Tilrettelegging for praksisuker for LeP-studenter byr også på utfordringer for våre undervisningsavdelinger. Det samme gjelder alle hensyn som må tas når ILOS vurderer å nedlegge eller endre frekvensen på emner.

ILOS beregner kvoter for opptak til sine bachelor- og masterprogram utfra undervisnings- og veiledningskapasitet, men har ikke fått oppgitt noen kvoter for opptak til LeP, hverken på bachelor- eller masternivå. ILOS antar (på bakgrunn av tall fra LeP) at det kommer ca 65 nye LeP- bachelorstudenter til engelsk hver høst. Hvor mange som ønsker å ta en LeP-master i våre fag har vi ikke oversikt over. For ILOS ligger utfordringen i å skaffe veiledere til alle i en situasjon med manglende undervisningskapasitet, inkl. fagdidaktisk kompetanse.

Samarbeidet gjøres i overkant krevende ved at ILOS må forholde seg til studenter som har opptak på to fakulteter (UV og HF), tar de samme emnene, men følger forskjellige studieløp og forholder seg til forskjellige reglementer (f.eks. permisjon og studierettforlengelse).

For å lette samarbeidet har instituttet inngått en avtale med LeP om at :

1. *Endringer i de valgfrie emnene (nyopprettede emner, nedlagte emner) rettes opp av studieadministrasjonen på ILOS både i FS og på web. Det sendes e-post til administrasjonen ved Lektorprogrammet når dette skjer.*
2. *ILOS-initierte endringer i emnegruppene som omfatter de obligatoriske emnene sendes Lektorprogrammet for behandling der. Når disse er godkjent får ILOS beskjed om dette, og gjør de nødvendige endringer i FS og på web.*
3. *Dersom Lektorprogrammet har ønsker om endringer i emnegruppene tar de kontakt med studieleder ved ILOS, som vil bringe dette videre til det aktuelle fagmiljøet og undervisningsleder.*

7.3 Med andre tverrfakultære programmer HF samarbeider med Ingen.

7.4 Med instituttutvalg, program- og studentutvalg

Programutvalget for EURAM/EAS består av studentrepresentanter for EURAM samt masterstudenter fra programmene Språk, Litteraturstudier og Europeiske og Amerikanske Studier. Estetikprogrammet har et eget studentutvalg.

Programkonsulentene samarbeider med studentutvalgene i forbindelse med arrangementer i regi av de forskjellige utvalgene.

Instituttutvalget ved ILOS har 10 medlemmer. Disse skal til sammen representere alle studieretningene ved instituttet, og ivareta studentenes interesser overfor instituttstyret og instituttets ledelse. To av medlemmene sitter som studentenes representanter i instituttstyret. Instituttutvalget samarbeider dessuten nært med programutvalgene.

7.5 Planer/ønsker/behov for samarbeid

Det er ikke nødvendig med mer formalisert samarbeid med andre institutter eller programmer. Estetikprogrammet har fortsatt behov for samarbeid med andre institutter, og det arbeides for å finne gode rutiner for dette. Hva angår samarbeidet med Lektorprogrammet, er de strukturelle utfordringene fortsatt krevende, men instituttet håper at den inngåtte avtalen vil bidra til å lette samarbeidet.

8 VURDERING AV STUDIEKVALITET på programmer/studieretninger/emnegrupper/emner

Bl.a. følgende momenter er relevante:

1. helhet og sammenheng i studieprogrammer (sammensetning av emner og emnegrupper)

Det nye ved EURAM-programmet er *felles exfac*, med felles innføring i alle tre disipliner for alle programstudentene, og felles første studieår for studentene på hver studieretning. Exfac03-EURA ble undervist første gang høsten 2010. Fasit etter eksamen viser: 194 møtt til eksamen, 166 bestått, 28 stryk (14%). 253 studenter var opprinnelig meldt til undervisning. Exfac'en er blitt grundig evaluert etterhånd, både av studentene (utsendt spørreskjema) og av alle faglærerne som var involvert i undervisningen. Konklusjonen er bl.a.: klarere og strengere

krav til studentene fra begynnelsen, tydeligere retningslinjer til seminarlærerne fra foreleserne, noen endringer i pensum, noe mer obligatorikk underveis; hjemmeeksamen fungerer bra.

2. målgruppe/rekruttering (antall, nivå, forkunnskaper)

Forkunnskaper: Det er spesielt viktig at de fremmedspråkene som har språklige forkunnskapskrav kommuniserer dette tydelig og ofte, jf ekstern evaluering av årsenheten i spansk.

Rekruttering: Årsenhetene, som først og fremst rekrutterer førsteårsstudenter (og ikke videreutdanningssøkende som opprinnelig tenkt), bør antagelig i større grad tilpasse informasjon og nettsider til denne målgruppen.

EURAM: Instituttet håper at det nye programmet, med felles første undervisningsår, vil bidra til å sikre rekrutteringen til fremmedspråkene.

3. undervisnings- og vurderingsformer med særlig vekt på lærings- og kompetansemål Se 2.1.5.2.

4. integrerte utenlandsopphold og andre internasjonaliseringstiltak

ILOS tilbyr følgende ”integrerte utenlandsopphold”:

- For studenter på BA-nivå innen fransk språk, kulturkunnskap og litteratur ved OFNEC i samarbeid med Université de Caen, hvert høstsemester. Masterstudenter i fransk språk kan også benytte dette tilbudet.
- For BA-studenter i russisk ved Voennmekh i St. Petersburg i samarbeid med Det norske studiesenter, hvert høstsemester.
- Det norske studiesenter i York tilbyr integrerte studieopphold i engelsk for BA-studenter hvert semester og for MA-studenter hver vår. Det har vært et problem med full innpassing av opplegget for engelskstudenter på BA-nivå.

5. læringsmiljø (fysisk og psykososialt)

Det arbeides spesielt med mottaket av nye studenter og tiltak for oppfølging av førsteårsstudenter og masterstudenter, spesielt i fasen med masteroppgaven.

6. informasjon (nettsider)

Oppdateres og forbedres løpende

7. ressurser/infrastruktur

Disponering av midler øremerket studiekvalitet: Budsjett	
1. Utarbeide og innføre ny exfac (EURAM)	250000
2. Opprettholde seminar- og gruppeundervisning	300000
3. Internasjonale studenter, emnetilbud	60000
4. Oppstart to nye programmer: ESAL, EURAM	50000
5. Internasjonalisering (støtte til utreisende studenter)	171000
6. Kompetanseutvikling timelærere	100000
7. Bibliotekopplæring (masterstudenter)	100000
8. Prosjektskrivekurs, utvikling av emne	60000
Sum tildelt 2010	1091000

Med unntak av pkt. 7 (bibliotekopplæring) ble alle punktene i budsjettet disponert og gjennomført som planlagt. Pkt. 2 ble økt ved overføring av ubrukke midler fra andre poster, bl.a. ble det utlyst midler til opprettelse av kollokviégrupper i alle fag. Også post 5 ble økt, og det ble gjennomført studentekskursjoner til Caen, Cambridge, Paris og York. Støtte ble også gitt til ILOS-studenter som reiste til de norske studiesentrene.

8.1 Finnes det indikasjoner/eksempler (f.eks. i form av betydelig endring i frafall/stryk)

8.1.1 på særlig god kvalitet? Hva anses årsaken å være og hvordan er det fulgt opp?

8.1.2 på sviktende kvalitet? Hva anses årsaken å være og hvordan er det fulgt opp?

8.2 Hva er det fokusert spesielt på i denne perioden mht utvikling av studiekvaliteten? (I 2010-rapporten redegjøres det også for hvordan studiekvalitetsmidlene er brukt.)

Som tidligere, vil vi peke på at mange av lærerne ved ILOS står for 'særlig god kvalitet' ved god undervisning og veiledning, og at dette gjenspeiles i fin omtale fra studentene.

Vi viser ellers til pkt. 2.1.3.1 - 4, 2.1.4, 2.1.5 og 3.

9 KVALITETSFORBEDRENDE TILTAK

Tiltak mer utførlig drøftet ovenfor, er det nok å henvise til med kapittelnummer.

9.1 Oppfølgingen av tiltakene i forrige rapport

De fleste tiltakene som ble gjennomført i 2010 gjaldt de nye EURAM- og ESAL-programmene: lage ny felles exfac, ferdigstille emnegruppene for alle studieretningene på EURAM, etablere ny organisasjonsmodell for studieprogramråd (EURAM) og studieretningsråd (ESAL), lage ny programstruktur og fastsette opptakskravene til masterstudiene på EURAM – og er omtalt på forskjellige steder i rapporten.

To nye tiltak som ble gjennomført i 2010, ble samtidig etablert som faste ordninger ved ILOS. Det gjaldt: i) mentorordning for nye fast ansatte, vikarer og postdoktorer, innført våren 2010, og ii) introduksjonsseminar for timelærere, innført høsten 2010.

Andre tiltak som ble gjennomført, og fortsetter i 2011 gjaldt: erstatte serieemner med 'robuste emner' ved flere ILOS-fag, revidere emnebeskrivelsene og (ferdigstille) formuleringen av læringsutbytte av samtlige emner.

9.2 Nye/videreførte tiltak med tidshorisont

- Styrke oppfølging av master- og PhD-studentene ved ILOS: Veiledningsseminar for ansatte og MA-/PhD-studentene gjennomført 13.01.2011, 11.00-15.30
- Videreføre HFs krav/anbefalinger overfor masterstudenter (se 6.2.2).
- Tilby oppfølgingsamtaler av masterstudenter (v/studieadministrasjonen)
- Planlegge fagspesifikke karakterbeskrivelser for masteroppgaver (hva foregår i de nasjonale fagrådene?)
- Revidere begge master-studieretningene i oversettelsesstudier.

- Kartlegge/evt. endre sammensetningen av undervisnings- og vurderingsformene i det enkelte semester, innenfor det enkelte studieløp (inkl. årsheter), for å bedre læringsforholdene. Dette gjelder spesielt studieløpet for førsteårs EURAM-studenter.
- Foreta de nødvendige justeringer i årshetene i engelsk, fransk, spansk og tysk, som foreslått av ekstern evalueringsrapport og notat fra HF (frist: 1.05.2011).
- Evaluere og foreta justeringer av Exfac03-Eura (frist: mai 2011). Ny periodisk evaluering foretas høsten 2011.
- Forbedre den lokale fadderordningen innen opptaket høsten 2011 (EURAM).
- Følge nøye med opptakstall og frafall for EURAM, både program og studieretninger, samt innledende fellesemner.
- Fortsette arbeidet med å forbedre ILOS' emnebeskrivelser.
- Fortsette arbeidet med forbedre emnenes læringsmål. Være spesielt oppmerksom på utfordringene som ligger i heisemner og robuste emner (se 2.1.5.2)
- Vurdere sensurveiledninger/mal for sensurveiledninger (se 2.1.3.4)
- Internasjonalisering:
 - Vurdere muligheten for et integrert studieopphold i Spania for studenter på lavere nivå.
 - Kartlegge ILOS' lærerutvekslingsavtaler og vurdere om disse bør utnyttes bedre.
 - Undersøke muligheten for mer økonomisk støtte for lærerutveksling.
 - Forbedre markedsføringen av semesteropphold for BA- og MA-studenter ved Studiesenteret i York.
 - Ansvarliggjøre lærerne for å anbefale utenlandsopphold for sine studenter.
 - Forbedre emnetilbudet for innreisende studenter. Tiltak: opprette flere grupper på emner innen engelskspråklig litteratur som tiltrekker internasjonale studenter pga. tema, f.eks : British and American Modernism, Women Writing, Fiction and Film, m.m.. Emnene markedsføres på våre nettsider og tiltrekker interesserte internasjonale studenter, men disse får ofte ikke studieplass fordi emnene er fylt opp av norske studenter.

10 INSTITUTTLEDELSENS STRATEGISKE VURDERINGER

Hva anser instituttledelsen studiekvalitetsmessig som sine

10.1 viktigste utfordringer?

10.2 største forbedringer?

10.3 videre satsinger?

Vi viser til ILOS' nylig vedtatte Handlingsplan for 2011, der Mål og tiltak 1-4 (kopiert inn nedenfor) omhandler *studietiltakene*. De dekker ledelsens utfordringer, forbedringer og videre satsninger, også utover rammen av 2011.

Videre foreslår HFs 2011-årsplan ILOS som **pilot** for enkelte tiltak 2011–2013. Disse er:

- etablering av fellesgrad i Applied Linguistics
- bruk av varierte og nye læringsformer
- strategi for Senter for fremragende utdanning

ILOS handlingsplan (*utdrag*), Mål og tiltak 2011

1. Mål: Variasjon i bruk av lærings- og vurderingsformer

Tiltak:

- Det skal arrangeres en workshop for alle som underviser ved ILOS. Den skal bidra til større grad av hensiktsmessig bruk av digitalt støttede læringsformer.

- Det skal legges til rette for erfaringsoverføring for å høyne basiskompetansen i bruk av digitalt støttede læringsformer ved instituttet.
- Alle som underviser skal benytte Fronter.
- Studieadministrasjonen skal fremskaffe en oversikt over vurderingsformene innen det enkelte studieløp.
- På grunnlag av de ovenfor nevnte tiltakene skal det utarbeides en plan for hvordan undervisning og vurdering ved ILOS i større grad kan sikre læringsutbyttet for den enkelte student.

2. Mål: Strategi for utarbeidelse av søknad om Senter for fremragende utdanning

Tiltak: Kunnskapsdepartementet har gitt Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) i oppdrag å etablere og forvalte en ordning med Sentre for fremragende utdanning. Et pilotsenter for lærerutdanningen skal være i drift i løpet av 2011. Deretter er målet å lyse ut de første ordinære sentrene i 2012. ILOS tar sikte på å søke. Arbeid med nye og varierte læringsformer, med internasjonal fellesgrad, med sosialisering av masterstudenter inn i forskermiljøer samt med aktiv og systematisk videreutvikling av studietilbud fra faglæreres og studieadministrasjonens side skal bidra til å legge et godt fundament for en slik søknad.

3. Mål: Styrke læringsmiljøet

Tiltak:

- For alle masterstudenter ved ILOS skal det innføres obligatorisk prosjektskisse som skal være grunnlag for tildeling av veileder i lærerråd.
- Ved oppstart av masteroppgaveskriving skal det holdes program- eller studieretningsvise samlinger for masterstudentene. Samlingene kan evt. inngå i ordinært emnetilbud.
- Alle masterstudenter skal få tilbud om studieadministrativ veiledning.
- For nye bachelorstudenter skal det tilbys lokalt tilpassede fadderordning samt studieretningsvise velkomstmøter ved undervisningsstart. I andre semester skal det holdes studieretningsvise møter om valg av fordypning og av 40-gruppe.
- Hvilke miljøer som har mottatt læringsmiljøpriser fra UiO og NOKUT og hvilke tiltak de har gjort, skal kartlegges.

4. Mål: Legge til rette for langsiktig nasjonalt undervisnings- og forskningssamarbeid

Tiltak:

Kunnskapsdepartementet har bevilget kr 400 000 til et faglig samarbeid mellom de norske universitetene "der siktemålet både er nasjonal arbeidsdeling når det gjelder ekstern informasjon om universitetenes studietilbud i tysk og fransk og avklaring av mulighetene for samarbeid om arbeidsdelingstiltak som kan gi økt kvalitet og bedre gjennomstrømning på studietilbudene". Tilsvarende er det bevilget kr 150 000 for italiensk. Innpassing av opphold ved studiesentrene i Caen og Kiel samt ILOS' studietilbud i Roma vil bli trukket inn. Prosjektet Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK) har nasjonale styringsgrupper og arbeidsgrupper. ILOS er representert i alle styringsgruppene.

11 Treårsplan for periodisk evaluering av emner V2010-H2012 der alle emner tilbuddt gjennom hele perioden må være periodisk evaluert minst en gang.